

Na putu ka članstvu u Evropskoj uniji predstoji nam da usvojimo brojne zakone a među njima su i propisi koji se odnose na tretman svih otpadnih voda i mulja iz otpadnih voda. Iako se u našoj zemlji može čuti stav da prečišćavanje ovih voda i nije toliko neophodno, što je potkrepljeno mišljenjem da Dunavom u Srbiju stiže veća koncentracija onečišćenja od one koja vodenim putem izlazi iz naše zemlje, projekti za izgradnju sistema prerade otpadnih voda ipak su u planu. Međutim, mulj koji ostaje nakon tretiranja voda nije na pravi način u fokusu stručne javnosti i donosioca odluka. Za njih je to uglavnom problem koji bi trebalo nekako rešiti a najčešće se pribegava odlaganju na deponije što će od trenutka usaglašavanja sa evropskom direktivom o vodama i njenom primenom biti zabranjeno. Kako bi se upravljanje ovom vrstom problema prevazišlo na jednostavan način, planira se spaljivanje što predstavlja skupo i delimično rešenje. A mulj je zapravo ogroman resurs ukoliko se njim upravlja na adekvatan način.

Tehnologija koja omogućava da se ostatak nakon prerade vode višestruko iskoristi dostupna je i u našoj zemlji zahvaljujući kompaniji BBD Group koja zastupa norvešku kompaniju CAMBI, svetskog lidera u industriji tretmana mulja iz otpadnih voda i organskog otpada. Direktor BBD Group-a Boban Joksić kaže da su prestonice poput Vašingtona, Pekinga, Londona, Atine i Osla odabrale CAMBI-jeva postrojenja za preradu mulja iz otpadnih voda. Zahvaljujući ovoj odluci pomenuti gradovi umesto značajnih troškova beleže uštede i imaju energetski efikasna postrojenja.

- CAMBI ima filosofiju prema kojoj se u svakom problemu nalazi i rešenje. Tako je ogromna količina mulja koja ostaje nakon prerade otpadnih voda i čiji odvoz i deponovanje iziskuju ogromna sredstva podstakla razmišljanje o tome kako ga iskoristiti. Postojeće tehnologije jednostavno više nisu bile dovoljne. Zakonske obaveze su se promenile pa se direktivama zabranilo odlaganje mulja sa patogenim organizmima. U CAMBI-ju su smislili način da maksimalno iskoriste biološku aktivnost mulja i tako su došli do tehnologije poznate pod nazivom termalna hidroliza. Ovaj proces je omogućio i dobijanje više kvalitetnijeg biogasa u tretmanu mulja kao i znatno bolji način korišćenja prerađenog ostatka u poljoprivredi - objašnjava direktor BBD Group-a navodeći takođe i činjenicu da se tretmanom mulja ostvaruje i ogromna ušteda.

Ako znamo da spaljivanje mulja košta u proseku od 80 do 100 evra po toni, a da će Beograd imati u sirovom stanju oko 100.000 tona godišnje, jasno je da se ne radi o zanemarljivoj uštedi.

Prema procenama proizvodnja biogasa u procesu termalne hidrolize, koja predstavlja predtretman anaerobne digestije, povećava se od 30 do 50 odsto, a suvi ostatak nakon ovog procesa čija je struktura izmenjena predstavlja prvoklasno đubrivo. Primera radi, u Velikoj

Britaniji se čak 40 odsto mulja tretira ovom tehnologijom, a to je otvorilo i novu granu industrije.

Britanske vlasti su nakon promene legislative sklopile ugovore sa firmama koje đubrivo dobijeno termalnom hidrolizom odvoze poljoprivrednicima i prodaju ga po ceni koja je upola niža od cene veštačkog đubriva. Da bismo i mi mogli da sagledamo sve mogućnosti iskorišćenja mulja, što nam je za sad van dosega, moramo da naučimo dosta toga o mulju, ali prvo moramo da usvojimo novi pristup - navodi Boban Joksić i otkriva nam da u mulju ima dosta fosfata i prirodnog fosfora, a u svetu vlada nestašica za ovim elementima. Upotrebom ovog đubriva u poljoprivredi prirodni nutritijenti se vraćaju u zemljište i ono se oplemenjuje. Mulj ima vrednost multivitaminskog preparata za zemljište koje je ispošćeno azotnim jedinjenjima. On takođe predstavlja najboljeg saveznika u organskoj proizvodnji jer ne narušava već podstiče prirodnu ravnotežu neophodnu za zdrav uzgoj poljoprivrednih kultura.

Na pitanje o tome zašto je najbolje iskoristiti mulj u poljoprivredi, Boban Joksić tvrdi da je cena najniža i stepen iskorišćenja najveći kad odlučimo da ostatak u preradi otpadnih voda upotrebimo na poljoprivrednim gazdinstvima. Svaki drugi način i dodatni proces prerade mulja, počev od deponovanja, lagerovanja, sagorevanja do sušenja, znatno je skuplji.

- Danas se mulj u našim postrojenjima uglavnom suši i sagoreva. Ovu tehnologiju smo preuzeli od Nemaca koji su morali da ga prerađuju na taj način budući da su imali visoku koncentraciju onečišćenja usled razvijene industrije. Mulj u našoj zemlji nije značajno opterećen teškim metalima i drugim onečišćenjima da bismo morali da vršimo njegovo spaljivanje. Danas se i Nemci okreću nekim drugim mogućnostima. S druge strane, oni su gradacijski razvijali sistem za prečišćavanje voda, a mi imamo mogućnost da preskočimo par koraka - kaže Boban ističući da je potrebno znati kako upravljati muljem baš kao i svakim resursom. To znači da nema jednog i jedinstvenog rešenja, već je potrebno doći do kombinacije rešenja. Budući da u poljoprivredi postoji određeno vreme za đubrenje, van sezone mulj se može lagerovati a moguće ga je iskoristiti na gradskim zelenim površinama, u parkovima, duž autoputa, u šumama i na drugim mestima. Da bismo mogli da iskoristimo mulj na opisan način neophodno je usvojiti nacionalnu strategiju za tretman mulja. Nacrti su urađeni ali dalje od toga nismo otišli.

Izvor: energetskiportal